

32 262

Instellen van de tijdelijke baten-lastendienst nieuwe VWA

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal

Den Haag, 9 december 2009

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 10 december 2009. De wens over het voorgenomen besluit nadere inlichtingen te ontvangen kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden van de Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 3 februari 2010.

De Kamer kan zich tegen het voorgenomen besluit uitspreken uiterlijk op 3 februari 2010 veertien dagen na het verstrekken van de in de vorige volzin bedoelde inlichtingen.

Bij de termijnen is rekening gehouden met de recesperiode van de Tweede Kamer.

In het voorjaar van 2007 heb ik u geïnformeerd over mijn voornemen om te komen tot de fusie van de Algemene Inspectiedienst (AID), de Plantenziektenkundige Dienst (PD) en de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA). In het besluitvormingsproces rond de fusie heb ik regelmatig met uw Kamer gesproken over de ontwikkelingen. De afspraken die ik met uw Kamer heb gemaakt, vormen de leidraad voor de fusie. De fusie van de drie diensten tot de Nieuwe VWA is een operatie, waarin vernieuwing, organisatorische veranderingen en taakstellingen worden gerealiseerd. Het fusieproces volgt de afspraken die de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft gemaakt met de Centrales van Overheidspersoneel ten aanzien van het zogenoemde «dynamisch organiseren»: eerst al werkende ontwikkelen en pas daarna formeel reorganiseren. Het is in dit verband wenselijk om de Nieuwe VWA tijdens dit ontwikkeltraject de status tijdelijke baten-lastendienst te verlenen. Daarmee wordt het mogelijk om de instrumenten van dit stelsel ook in de transitieperiode optimaal te kunnen gebruiken en extra administratieve lasten te voorkomen.

Met deze brief leg ik, in overeenstemming met de voorhangprocedure van artikel 10 van de Comptabiliteitswet 2001, mijn voornemen aan uw Kamer voor om met ingang van 1 januari 2010 over te gaan tot het instellen van de Nieuwe VWA als tijdelijke baten-lastendienst. Deze voorhangprocedure houdt in dat dit besluit niet eerder wordt genomen dan 30 dagen nadat het voornemen daartoe schriftelijk ter kennis is gebracht van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Indien de Kamer binnen 30 dagen na ontvangst van deze kennisgeving of binnen 14 dagen na het verstrekken van nadere inlichtingen zich uitspreekt tegen het voorgenomen besluit, wordt het besluit in de voorgelegde vorm niet genomen. Gelet op het feit dat de voorhangtermijn gedeeltelijk in de recesperiode van de Kamer valt, neem ik mij voor het instellingsbesluit niet eerder dan op 18 januari 2010 vast te stellen.

In het vervolg van deze brief zijn de achtergronden, die van belang zijn voor het functioneren van de tijdelijke baten-lastendienst, weergegeven. Daarin zijn ook inhoudelijke aspecten benoemd, die voor het ministerie van Financiën van belang waren om inhoudelijk te toetsen of er een «groenlicht» beoordeling kon worden gegeven. Het ministerie van Financiën heeft op 29 september jl. aangegeven mijn voornemen voor het verlenen van de status van tijdelijke baten-lastendienst te ondersteunen.

Ministeriële verantwoordelijkheid

De Ministeriële verantwoordelijkheid ten aanzien van de *Nieuwe VWA* zal dezelfde zijn als die voor de drie fuserende baten-lastendiensten. Beheersmatig valt de Nieuwe VWA volledig onder de verantwoordelijkheid van de minister van LNV. Inhoudelijk ligt de ministeriële verantwoordelijkheid op het gebied van het toezicht op het gebied van de volksgezondheid, inclusief voedselveiligheid en productveiligheid bij de minister van VWS. De minister van VWS verleent in het kader van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid (artikel 38 van de Gezondheidswet) en de Warenwet een aantal bevoegdheden aan de Inspecteur Generaal en aangewezen ambtenaren van de Nieuwe VWA. Op het gebied van dier-/plantgezondheid, dierenwelzijn en omgeving gerelateerde domeinen ligt die verantwoordelijkheid bij de minister van LNV. De verantwoordelijkheid voor de opsporing door de Bijzondere Opsporingsdienst ligt op basis van de Wet op de bijzondere opsporingsdiensten bij de ministers van Justitie, LNV en het Openbaar Ministerie gezamenlijk. De Directeur van het Bureau Risicobeoordeling en Onderzoeksprogrammering van de Nieuwe VWA heeft op basis van de Wet onafhankelijke Risicobeoordeling VWA een onafhankelijke positie ten aanzien van risicobeoordeling op het gebied van voeding, voedsel en consumentenproducten.

Ervaring fusiepartners met baten-lastenstelsel

De drie fuserende diensten werken al geruime tijd met het baten-lastenstelsel. Zij hebben daarbij veel ervaring opgedaan met de instrumenten en de mogelijkheden die dit stelsel biedt om op een zakelijke manier om te gaan met het offren en aanvaarden van opdrachten, alsmede het afleggen van verantwoording daarover. Het vergroten en inzichtelijk maken van ontwikkelingen in doelmatigheid van de uitvoering in relatie tot de geleverde kwaliteit speelt hierin een grote rol. De vernieuwing in de fusie maakt het mogelijk om de opgedane «best-practices» uit de drie diensten te kunnen bundelen en in een breder verband te kunnen toepassen.

Aanvangsdoorlichting

In het najaar van 2008 is het ministerie van Financiën gestart met de aanvangsdoorlichting die onderdeel uitmaakt van het instellingstraject voor de tijdelijke status. Deze doorlichting heeft voldoende aangrijpingspunten opgeleverd om de status van tijdelijke baten-lastendienst te verlenen en de opbouw van een volwaardige nieuwe baten-lastendienst in de komende jaren vorm te geven.

Instellingsvoorwaarden

In deze brief geef ik aan op welke wijze invulling wordt gegeven aan de drie instellingsvoorwaarden in de Regeling Baten-lastendiensten 2007:

1. De te realiseren doelmatigheidsverbetering moet aantoonbaar zijn.
2. Er zijn voldoende doelmatigheidsprikkels ingebouwd in het resultaatgerichte sturingsmodel.

3. Er is een kostprijsmodel dat de koppeling legt tussen producten en kosten.

Doelmatig werken

Door het ministerie van Financiën zijn in de Rijksbegrotingsvoorschriften 2010 doelmatigheidsindicatoren opgenomen. Deze worden binnen de Nieuwe VWA gebruikt om de doelmatigheidsontwikkeling te meten. Dat gebeurt eerst voor de drie fuserende diensten apart, met het voornemen om dit vanaf 2011 op het niveau van de Nieuwe VWA toe te passen. Een belangrijke efficiencyindicator is de kostprijsontwikkeling. Het samenvoegen van bedrijfsvoerings- en stafonderdelen van de drie diensten heeft een positief effect op de ontwikkeling van de kostprijzen. Het bijebrengen van het toezicht levert daarnaast kwaliteitswinst op voor de stakeholders. Om deze effecten zichtbaar te maken worden doelmatigheidsindicatoren ontwikkeld. De rapportage over de ontwikkeling van de gerealiseerde doelmatigheid in de tijd geschiedt via de LNV-begroting en verantwoording.

Besturingsmodel met doelmatigheidsprikkels

De rollen van eigenaar, opdrachtgever en opdrachtnemer in het bestaande besturingsmodel blijven ook in de Nieuwe VWA van toepassing. De bekostiging vindt plaats door het leveren van producten aan de opdrachtgevers en het bedrijfsleven tegen de vastgestelde tarieven. De ervaring bij de drie diensten leert dat zowel opdrachtgevers als bedrijfsleven de geleverde producten en de daarvoor gefactureerde kosten kritisch beoordelen. Dat zorgt binnen de organisatie voor extra prikkels om continu te blijven zoeken naar nieuwe mogelijkheden om de uitvoering efficiënter en effectiever in te richten.

Kostprijsmodel

Voor 2010 worden nog de huidige producten en diensten van de afzonderlijke diensten aangeboden aan de opdrachtgevers. Dit betekent dat in 2010 ook nog afzonderlijk vastgestelde tarieven van toepassing zijn. Voor het jaar 2011 wordt de producten- en dienstencatalogus vernieuwd. Daarbij staat de ontwikkeling van meerjarenarrangementen voorop. Om effectgericht werken te bevorderen wordt daarin het credo «sturen op outcome, afrekenen op output» toegepast. Tegelijkertijd wordt een nieuw kostprijsmodel ontwikkeld, waarmee de kosten aan de producten worden toegerekend.

Stand van zaken financieel en materieel beheer

Naast de instellingsvoorwaarden moet het departement, waaronder de Nieuwe VWA valt, een goedkeurende verklaring van de Auditdienst hebben. Deze verklaring is over 2008 aan het ministerie van LNV verstrekt. Ook hebben de drie fuserende diensten over 2008 een goedkeurende verklaring gekregen bij hun afzonderlijke jaarrekeningen. De diensten hebben vorderingen gemaakt in het verbeteren van het financieel en materieel beheer; een aantal aspecten behoeft echter nog verbetering. Als de Nieuwe VWA per 1 januari 2010 de status van tijdelijke batenlastendienst heeft verkregen, zal bij eerste suppletore begroting 2010 overeenkomstig de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) een aparte paragraaf met de baten-lastenbegroting van de Nieuwe VWA worden opgenomen.

Tot slot

Ik ben ervan overtuigd dat de Nieuwe VWA op verantwoorde wijze zal functioneren als een naar doelmatigheid en effectiviteit strevende baten-lastendienst. De status tijdelijke baten-lastendienst is daarbij een probaat hulpmiddel.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
G. Verburg